

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Ezra 3, 1 – 3a en 10 - 13
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

Morgendienst:

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 48 : 1 en 3 (over de trouwe zorg vd Here voor Jeruzalem)**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Lied 402 : 2 – 4 (belijdenis van zonde en schuld)**
6. **Gebed om genade en vernieuwing**
7. **Schriftlezing : Haggai 1**
8. **Zingen : Psalm 90 : 5 en 8 (belijdenis van schuld en bede om Gods werk)**
9. **Tekst : Ezra 3 : 1- 3a en 10 - 13**
10. **Zingen : Psalm 136 : 1, 2, 18 en 19 (beurtzang)**
11. **Dankzegging en gebed**
12. **Slotzang : Gezang 57 : 1, 2 en 5**

Middagdienst:

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Votum**
- 4. Zegengroet**
- 5. Zingen : Psalm 48 : 1 en 3 (over de trouwe zorg vd Here voor Jeruz)**
- 6. Gebed voor de opening van het Woord**
- 7. Schriftlezing : Haggai 1**
- 8. Zingen : Psalm 90 : 5 en 8 (belijdenis van schuld en bede om Gods werk)**
- 9. Tekst : Ezra 3 : 1- 3a en 10 - 13**
- 10. Zingen : Psalm 136 : 1, 2, 18 en 19 (beurtzang)**
- 11. Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
- 12. Bediening van de Heilige Doop met aansluitend zingen Psalm 139 : 6 en 7**
- 13. Dankzegging en gebed**
- 14. Slotzang : Gezang 57 : 1, 2 en 5**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

We hebben als mensen allemaal zo onze teleurstellingen. Wat zijn teleurstellingen eigenlijk? Teleurstellingen zijn blijde verwachtingen die niet uitkomen. Als we jong zijn verwachten we misschien heel veel van de toekomst. We verwachten het geluk te vinden als we niet meer naar school hoeven. Als we eenmaal getrouwd zijn. Als we de droombaan hebben gevonden. We hebben zoveel verwachtingen, maar worden ook zo vaak teleurgesteld. Je zijn er ook veel mensen die teleurgesteld zijn in de kerk. Je organiseert iets goeds en de mensen komen niet. Er gebeurt iets ingrijpends en je merkt dat de broeders en zusters elkaar opzoeken en elkaar steunen. En je verwacht dat dat een kentering zal geven in het gemeentelven. Maar na twee maanden blijkt de betrokkenheid alweer plaats gemaakt te hebben voor de oude afstandelijkheid. Bijna iedereen heeft de oude muren weer opgetrokken. Je hebt misschien een mooie dag meegemaakt toen je belijdenis deed van je geloof. De blijdschap van die dag, het gevoel dat je toen had, de warmte die je toen ervaren hebt, wil je vasthouden. Maar het lukt niet. Je had verwacht dat in de kerk de mensen eerlijk en oprecht zouden zijn. Maar een zuster die je vertrouwde heeft over je geroddeld. Een broeder die je geld hebt uitgeleend en die beloofd had het terug te betalen, geeft het niet terug en zwijgt er in alle talen over. Zoveel verwachtingen en zoveel teleurstellingen. En de teleurstellingen zijn daarom in de kerk vaak zo groot, omdat de kerk zo'n hoge standaard heeft van waarden en normen. De kerk spreekt steeds over liefde. Maar toch valt het in de praktijk zo vaak tegen.

Maar is dat nu zo verbazingwekkend? Is het hebben van hoge verwachtingen van de kerk niet een teken van gebrek aan zelfkennis? Is ons eigen gedrag, ons eigen enthousiasme, onze eigen liefde en betrokkenheid vaak niet armetierig en zwak? Zijn wij altijd oprecht? Zijn wij nu vol liefde? Broeders en zusters, jongens en meisjes, als we ons bewust zijn van onze eigen zondigheid en zwakheid, hoe kunnen we dan verwachten dat de kerk vol liefde en enthousiasme is? Dat niemand je daar ooit zal bedriegen of kwetsen? En dan heb ik het tot nu toe alleen maar over onze relatie met elkaar. En nog niet over onze relatie met de Here. Over teleurstellingen gesproken. Hoe teleurgesteld moet de Here vaak niet in ons zijn. Hij die zoveel voor ons heeft gedaan en nog elke dag zoveel voor ons doet. Wat krijgt Hij terug van ons aan liefde en dankbaarheid? Aan oprechtheid en heiligheid?

In Ezra 3 worden ons twee grote momenten getekend in de dienst van het volk van God aan zijn Here. In het eerste gedeelte wordt ons verteld van over het herstel van de eredienst aan de Here. In het tweede gedeelte wordt ons verteld over de start van de wederbouw van de tempel. Het feest waarbij de ouderen die de oude tempel hadden gekend bij huilden en de jongeren bij juichten, zou je ook het feest ter ere van het leggen van de eerste steen kunnen noemen.

Het zijn twee machtige momenten in de geschiedenis van Israël. Momenten van herstel. Momenten van nieuwe hoop. Toch zijn deze momenten niet zo feestelijk als je misschien zou denken. Want het was niet het enthousiasme van het volk Israël dat geleid heeft tot het herstel van de eredienst en het begin van de opbouw van de tempel. Het was het werk van de Here. Zo luidt dan ook het thema van de preek.

De Here herstelt de godsdienst in het verwoeste Jeruzalem.

Hij doet dit door zijn volk

- 1. aan te zetten de offerdienst te hervatten,**
- 2. aan te zetten de tempel te herbouwen.**

We zullen dus eerst zien dat de Here de godsdienst in het verwoeste Jeruzalem herstelt door het volk aan te zetten de offerdienst te hervatten. Hoofdstuk 2 eindigt met de mededeling dat de teruggekeerde priesters, Levieten en een deel van het volk, de tempelzangers, de poortwachters en de tempelknechten zich vestigden in hun eigen steden, en alle andere Israëlieten in de overige steden.

De schrijver vertelt ons dat de Israëlieten in de zevende maand zich verzamelden in Jeruzalem. Iedereen is het er wel over eens dat het niet de zevende maand kan zijn, nadat Cyrus zijn bevel had gegeven. Het is onmogelijk dat het volk zeven maanden nadat het bevel was uitgegaan al in Jeruzalem zou zijn aangekomen om daar de dienst aan de Here te beginnen. De mensen die uit Babylon vertrokken, zijn echt niet op stel en sprong vertrokken. Nadat ze besloten hadden terug te gaan, hebben ze allerlei voorbereidingen moeten treffen. Ze hebben veel van hun bezittingen verkocht. Ze hebben zich moeten verzamelen en vervolgens zijn ze hun reis van 5 maanden begonnen. Verder blijkt uit het feit dat de verteld wordt dat de Israëlieten in hun steden waren (vers 1), dat de karavaan uit elkaar was gegaan en de mensen zich eerst gevestigd hadden. De zevende maand kan dus niet de eerste maand van het eerste regeringsjaar van Cyrus zijn. Maar

hier moeten we dus denken aan de zevende maand na aankomst in Jeruzalem. Dus september of oktober van het jaar 537 v. Chr.

Als het volk dan op die eerste dag van de zevende maand samen is gekomen, wordt op de plaats van het oude brandofferaltaar een nieuw altaar gebouwd. Dit gebeurt onder leiding van de priesters. Daarbij ontvingen de priesters hulp van vooraanstaande personen uit het volk. Dit lijkt een heel blijde en feestelijke gebeurtenis. Maar toch hangt hier een schaduw over. Deze schaduw komt niet terug in de NBV, maar in de vertaling van 1951 stond: “Zij richtten het altaar op zijn fundamenten op, want vrees voor de volken van de landen was over hen gekomen, ...”. De NBV zegt dat ze het altaar oprichten “ondanks hun angst voor de bevolking”. Het Hebreeuws gebruikt hier toch een woord dat normaal gesproken als redengevend wordt vertaald.

Verder krijgen we uit Haggai ook niet het beeld dat de teruggekeerde Israëlieten nu overliepen van ijver voor de dienst aan de Here. Eerst moesten hun eigen huizen helemaal op orde zijn, en de Here moest min of meer bedelen om een huis voor zichzelf. Uit niets blijkt dat het volk verteerd werd door ijver voor de dienst aan de Here. Met enige inventiviteit had men gelijk bij terugkeer in Jeruzalem het altaar voor de Here weer kunnen oprichten. We weten uit andere geschiedenissen dat het oprichten van een altaar geen grote klus is. Maar het had voor Israël gewoon niet de hoogste prioriteit. Waarom hebben ze niet als eerste daad bij hun terugkeer de dienst aan de Here hersteld? Natuurlijk, de priesters en hun gezinnen moesten ook een plek hebben om te wonen. Maar daar had de rest van de bevolking toch ook voor kunnen zorgen. Maar die drive was er niet onder de Israëlieten.

Het was niet de vrees voor de Here die de Israëlieten ertoe aanzette om het altaar voor de Here te herbouwen en de offerdienst aan de Here te hervatten, maar vrees voor de volkeren om hen heen. Nu is het niet vreemd dat het niet erg gezellig was in de steden waar de Israëlieten waren gaan wonen. Als in een gebied van 50 bij 50 kilometer, dus een gebied kleiner dan de provincie Zuid-Holland op een dag meer dan 50.000 mensen neerstrijken. Mensen die over het algemeen veel bezit hadden en die zich daarmee snel een plek zouden kunnen verwerven, dan voel je je al snel bedreigd. Want voor dat je het weet, hebben die mensen het voor het zeggen. Zeker als deze mensen nog oude rechten laten gelden ook. De sfeer zal enigszins te vergelijken zijn geweest met de dagen in 1948 toen de Israëlieten een nieuwe staat Israël vestigden in het land waar de 1 miljoen

Arabieren woonden en 600.000 Joden. Niet lang daarna brak er een hevige oorlog uit, omdat de vestiging van deze staat als bijzonder bedreigend werd ervaren door zeven omringende landen.

Zo zal er alle reden zijn geweest voor de Israëlieten om zich bedreigd te voelen. Wat op zich begrijpelijk is. Toch moet het voor de Here bijzonder teleurstellend zijn geweest dat zijn volk het altaar niet herbouwde uit liefde voor Hem, maar omdat het vreesde voor zijn veiligheid. Na 70 jaar ballingschap, heeft het volk zijn vrijheid teruggekregen. Ondanks het feit dat de ballingschap een straf van de Here was, heeft Hij zijn volk in de ballingschap niet verlaten. Hij heeft bewerkt dat zijn volk uit de ballingschap naar huis mocht terugkeren. Hij heeft ze daarbij gespaard en Hij heeft ervoor gezorgd dat het volk met een groot bezit mocht terugkeren. Maar toch was het hart van zijn volk niet vervuld van liefde en vrees voor zijn God en Here. Het hart was niet vervuld van geloof in de zorg en de bescherming van de Here. Maar de vrees voor de volkeren had de overhand. En uit angst voor die volkeren werd dan het altaar herbouwd en de dienst aan de Here in ere hersteld. Maar dit was niet een daad van kinderlijk geloof en vertrouwen. Een daad van liefde. Maar het was een daad van kleingeloof en eigenbelang. Dat in de eerste plaats.

We zullen dus in de tweede plaats zien dat de Here de godsdienst in het verwoeste Jeruzalem herstelt door het volk aan te zetten de tempel te herbouwen. Het altaar voor de Here was herbouwd terwijl de tempel zelf nog in puin lag. De voorgeschreven offers werden gebracht tussen de resten van de tempel van Salomo. Iedere keer als je als een offer kwam brengen voor de Here, dan werd je dus geconfronteerd met het feit dat het huis van God nog altijd verwoest was. De Joden hadden van koning Cyrus het uitdrukkelijke bevel gekregen om de tempel van de Here te herbouwen. Maar het heeft de nodige tijd gekost voordat de Israëlieten aan de herbouw zijn begonnen. Pas veertien maanden na aankomst wordt begonnen met de mannen die toezicht moeten gaan houden op de bouw van de tempel. Je mag wel zeggen dat de aannemers werden aangesteld. Vanaf dat moment begon de wederopbouw van de tempel.

En dan komt de grote dag waarop de start van de herbouw van de tempel wordt gevierd. Priesters hebben zich in hun ambtsgewaad opgesteld. En ze hebben trompetten bij zich. De Levieten hebben cimbalen, grote bekkens bij zich. En volgens de aanwijzingen van de oude koning David wordt de Here geprezen. In beurtzang zongen ze voor de Here.

Hoe we ons deze beurtzang precies moeten voorstellen weten we niet. In hoofdstuk 2 vers 65 wordt gesproken over 200 zangers en zangeressen. Misschien zongen zij een regel voor, waarna het volk de regel nazong. Maar mogelijk waren deze zangers en zangeressen eerder bedoeld voor ontspanning, gezien het feit dat ze vermeld worden na de slaven en slavinnen. Hoe het ook geweest is, men zong in beurtzang, waarbij eerst een regel werd voorgezongen en het volk daarop antwoordde. Ze zongen: “Hij is goed, eeuwig duurt zijn trouw aan Israël.”

Wat een toepasselijke woorden zijn dit. De volk dat zijn God telkens weer vergeet en Hem ontrouw is, dankt de Here die toch altijd weer voor hen zorgt. Die trouw is in zijn liefde.

En daarop begon het volk luid te juichen en de Here te prijzen. Want door de trouw van de Here waren zij teruggekeerd in het beloofde land. Door de trouw van de Here konden ze nu beginnen met het huis van de Here te herbouwen. Het zichtbare teken dat de Here daar op de berg in Jeruzalem zijn woning had. En dat zijn volk daar onder zijn hoede zou wonen. Deze tempel was teken van een nieuwe tijd, nieuwe hoop en een nieuwe toekomst voor Israël in het land dat de Here aan hun voorouders gegeven had.

Deze feestelijkheden rond de herbouw van de tempel, leidde er onder het volk toe dat heel het volk begon te juichen. Het volk putte nieuwe moed. Het vond nieuwe levensenergie na de ballingschap en de spanningen met de volkeren rondom hen. De Here was hun hoop en hun vreugde. Zijn trouw zou hun vleugels en nieuwe kracht geven. De mensen die de oude tempel nog hadden gekend, huilden echter luid. Waarom huilden ze? Dit huilen kan vele redenen hebben. Daar kan het verdriet zijn over het feit dat hun zonden in het verleden er uiteindelijk toe geleid hebben dat de Here de eerste tempel heeft laten verwoesten. Hoe hebben ze zo dwaas kunnen zijn? Wat hebben ze een schuld bij de Here gemaakt. Maar nu, nu de eerste stenen van de nieuwe tempel worden gelegd, is aan hun lijden een einde gekomen. Mogen ze zich weer in de genade van de Here koesteren en verblijden. Dan zie je generaties van jonge mensen, die in de ballingschap geboren zijn en die nu de Here loven en juichen over de herbouw van de oude tempel. Wat moet je dan als zoveel verschillende emoties je te pakken krijgen? Dan huil je. Dan huil je van verdriet en blijdschap tegelijk.

Maar helaas is het enthousiasme dat er op die dag was tamelijk snel weer uitgedoofd. Als we ervan uit gaan dat de herbouw van de tempel in 536 begonnen is, eventueel nog

een jaar later, dan is deze in ieder geval 16 jaar later nog niet af. In dat jaar moet de Here zijn profeet Haggai opdracht geven om onder het volk te vragen waarom zijn huis nog altijd niet af is, terwijl zij zelf in mooie voltooide huizen wonen. Waar is er met hun aanvankelijk enthousiasme gebeurd? Waarschijnlijk is het onder de druk van de omringende volkeren snel getemperd en hebben ze de herbouw gestaakt. Ze zijn maar voor hun eigen bezittingen gaan werken, maar de Here heeft die inspanningen voor hun eigen huis niet gezegend. De aarde bracht nog wel wat op, maar niet wat ze gehoopt hadden.

Als de Here het voor het herstel van de eredienst en de wederopbouw van de tempel moet hebben van het enthousiasme van zijn volk, dan komt er niet veel van terecht. Toch keert de Here zich niet teleurgesteld van zijn volk af. Toch stopt de Here niet met zijn werk om deze koppige en ondankbare mensheid te redden. De Here gaat door. Want de Here is trouw aan zijn beloften en zijn kerk. Niet omdat Hij zoveel van die kerk verwacht, maar omdat Hij zoveel van Zichzelf verwacht. En dat is dan ook wat wij moeten doen. Wie grootse verwachtingen heeft van zijn man of vrouw, van de kerk of de gemeenschap der heiligen of van zichzelf. Die zal bedrogen uitkomen. Maar wie het verwacht van de Here komt nooit bedrogen uit. Dat betekent niet dat de Here u altijd geeft, wat u wil hebben. Wie dat van God verwacht, zal ook in Hem teleurgesteld worden. Maar als u van de Here verwacht dat Hij de beloften die Hij aan u gedaan heeft, waar zal maken, dan zal u nooit bedrogen uitkomen.

Amen